

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/25968
GK 9
7/35103

Sayı : 43728771-610.00- 6088
Konu : 7/25968, 7/35103 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergeleri

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi (a): TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 26.06.2013 tarihli ve 43452547-120.00-130455 sayılı yazısı.

(b): TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 11.12.2013 tarihli ve 43452547-120.07-154462 sayılı yazısı.

İlgi yazılarla, İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/25968 ve 7/35103 esas sayılı yazılı soru önergelerinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergeleriyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :

1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(3 sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN RAHMİ AŞKIN TÜRELİ'NİN YÖNELTTİĞİ 7/25968
VE 7/35103 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGELERİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:**

Soru 1: Yeni çalışma henüz uygulamaya girmeden eski çalışmanın 2009 yılından itibaren yapılmamasının bir eksiklik yarattığını düşünüyor musunuz?

Cevap 1: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), gerek bireysel, gerekse toplumsal hayatı etkileyen en önemli sorunlardan biri olan yoksullukla mücadele çalışmalarına hız kazandırılabilmesi için toplumun yoksul kesimlerinin özelliklerinin tespit edilmesi ve buna yönelik politikaların belirlenmesinde gerekli verilerin üretilmesi amacıyla yoksulluk çalışmaları yapmaktadır. Yoksulluğun “tüketim” ve “gelir” olmak üzere iki farklı boyutuna yönelik çalışmalar, iki ayrı veri kaynağına dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

TÜİK'in “tüketim harcaması” değişkenine dayalı olarak 2002 yılından itibaren yoksullukla ilgili yürüttüğü çalışmaların temel veri kaynağını, hanhalklarının gelir, harcama ve sosyal durumlarıyla ilgili bilgilerin derlendiği hanhalkı bütçe anketi oluşturmaktadır. Harcamaya dayalı yoksulluk çalışmasının özünde ülkemize özgü Dünya Bankası uzmanları ile geliştirilen bir metodoloji bulunmaktadır. Ayrıca bu metodoloji, OECD ve AB ülkelerinde kullanılan bir metodoloji de değildir. 2006 yılından itibaren ise Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından belirlenen yöntemle uyumlu olarak; Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması'ndan elde edilen verilerden üretilen gelire dayalı göreceli yoksulluk göstergeleri, ülkemizdeki gelir yoksulluğunun analiz edilmesi amacıyla hesaplanmakta ve kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Yoksullukla mücadelede başlangıç noktası, yoksulluğun tanımlanması ve bu konuda analiz imkanı sağlayan, uluslararası karşılaştırılabilirliği olan veriler üretilmesidir. Ayrıca yoksulluk konusunun önemine binaen uluslararası platformda yoksulluk çalışmalarında ortaya çıkan gelişmelere paralel olarak, ülkemiz için hesaplanan yoksulluk göstergelerinin de yeniden değerlendirilmesi gerekli görülmüş ve bu nedenle Resmi İstatistik Programı çalışmaları kapsamında “Yoksulluk Çalışma Grubu” oluşturulmuştur. Böylece konuyla ilgili kurum ve kuruluşların temsilcileri ve akademisyenlerle detaylı yöntemsel değerlendirme çalışmaları yapılarak en uygun veri kaynaklarının ve yeni hesaplama yöntemlerinin araştırılması, yeni göstergelerin üretilmesi hedeflenmiştir.

2013 yılı içerisinde tamamlanması planlanan Yoksulluk Çalışma Grubu'nun çalışmaları sonuçlanıncaya kadar, uluslararası karşılaştırmalarda önem taşıyan satın alma gücü paritesine göre kişi başı dolar cinsinden yoksulluk oranları ile Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslanabilir “gelire dayalı yoksulluk göstergeleri” hesaplanmaya devam edilecektir. Mutlak yoksulluk metodolojisinin yeni yöntemi belirlendiğinde ise; tüm seri 2002 yılından itibaren yeniden hesaplanarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Soru 2: Yoksulluk istatistiklerinin 2009 yılında kalması sonucunda mutlak ve göreceli yoksulluğu gösterecek istatistiklerin olmaması neticesinde yoksulluğun izlediği seyir konusunda fikir sahibi olabilmemiz ve gerekli tedbirleri alabilmemiz nasıl mümkün olacaktır?

Cevap 2: TÜİK, farklı veri kaynakları ve metodolojiler kullanarak uluslararası standartlarda detaylı çalışmalar yapmaktadır. Buna göre; tüketim harcaması değişkeni esas alınarak yapılan yoksulluk çalışmasının veri kaynağı hanhalkı bütçe anketi, gelir değişkeni esas alınarak yapılan yoksulluk çalışmasının veri kaynağı ise gelir ve yaşam koşulları araştırmasıdır. TÜİK 2009

yılından bu yana tüketim harcamaları esas alınarak hesaplanan gıda ve gıda dışı yoksulluk verilerini açıklamamakta, bunun yerine gelir ve yaşam koşulları çalışmasından elde edilen görel yoksulluk verilerini açıklamaktadır. Farklı amaçlar için farklı yoksulluk sınırları geliştirilmesi, yoksulluğun daha iyi analiz edilmesi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle yoksulluğun analiz edilmesinde Satınalma Gücü Paritesi cinsinden hesaplanan yoksulluk göstergelerinin yanında Eurostat tarafından da önerilen medyan gelirin %40, %50 ve %60'ını esas alan yoksulluk sınırlarının da kullanılması yarar sağlar.

Bu çerçevede, TÜİK'in gelire dayalı olarak hesapladığı yoksulluk oranlarına bakıldığında, medyan gelirin % 60'ı baz alınarak hesaplanan görel yoksulluk oranının (Bireylerin, toplumun ortalama refah düzeyinin belli bir oranının altında olması durumunu ifade eden görel yoksulluk; toplumun genel düzeyine göre belli bir sınırın altında gelir ve harcamaya sahip olan birey veya hanehalkını göstermektedir.) 2006 yılında %25 olduğu, 2011 yılında ise bu oranın %22,6'ya gerilediği görülmektedir. Yine aynı şekilde medyan gelirin %50'si baz alınarak hesaplanan görel yoksulluk oranı 2006 yılında %18,4 olarak ölçülmüşken, 2011 yılında bu oranın %16'ya gerilediği görülmüştür.

Görel yoksullukta özellikle 2009 yılından bu yana meydana gelen iyileşmeler de gıda ve gıda dışı yoksulluk oranlarında iyileşmeler olduğunu gösterir niteliktedir.

Öte yandan, mutlak yoksulluğu gösteren gıda ve gıda dışı yoksulluk oranlarında da yakın dönemde önemli iyileşmeler görülmüştür. Nitekim 2002 yılında %26,96 olarak ölçülen gıda ve gıda dışı yoksulluk oranı 2009 yılında %18,08'e gerilemiştir. Yine aynı şekilde 2002 yılında %1,35 olan gıda yoksulluğu oranı da 2009 yılında %0,48 olarak ölçülmüştür.

Tablo-1: Görel Yoksulluk Oranları (Yüzde)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Görel Yoksulluk*	18,4	15,4	16,1	16,9	16,6	16,0
Görel Yoksulluk**	25,0	22,8	23,7	23,8	23,5	22,6

TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Anketi

*Medyan gelirin yüzde 50'si baz alınarak hesaplanmıştır.

**Medyan gelirin yüzde 60'ı baz alınarak hesaplanmıştır.

Tablo-2: Yoksulluk Türleri

	2002	2003	2004	2005	2006	2007(*)	2008	2009
Gıda yoksulluğu (açlık)	1,35	1,29	1,29	0,87	0,74	0,48	0,54	0,48
Yoksulluk (gıda+gıda dışı)	26,96	28,12	25,60	20,50	17,81	17,79	17,11	18,08

TÜİK, Harcamaya Dayalı Yoksulluk İstatistikleri

(*) Yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir.

Yukarıda yer alan Tablo-1 ve Tablo-2'de yer verilen veriler ışığında; görel yoksulluk ile günlük 4,3 doların altında yaşayan nüfusun oranında önemli iyileşmeler kaydedildiği görülmektedir. Önümüzdeki dönemde de bu iyileşmelerin devam etmesi beklenmekte ve Onuncu Kalkınma Planı dönemi sonunda 4,3 doların altında yaşayan nüfusun oranının yüzde 1'e, görel yoksulluk oranının ise yüzde 19'a düşürülmesi hedeflenmektedir.

Soru 3: Cari fiyatlarla dolar cinsinden kişi başına geliri artan ülkemizde 2,15 dolar ve 4,3 doların altında kalan kişi sayısındaki azalmanın yoksulluktaki azalmayı göstermeyeceği açıktır. Bu kapsamda, mevcut yoksulluk çalışması ile yoksulluğun izlenebilmesi nasıl mümkün olacaktır?

Cevap 3:Yukarıda da belirtildiği üzere yoksullukla ilgili veriler TÜİK tarafından yürütülen gelir ve yaşam koşulları çalışmasından elde edilmekte ve yine TÜİK tarafından düzenli bir şekilde açıklanmaktadır. Ülkemizdeki yoksulluk durumunun izlenmesi ile ilgili olarak, TÜİK'in Yoksulluk Çalışmasından elde edilen ve mutlak yoksulluk oranlarını gösteren günlük 2,15 ve 4,3 dolar sınırları ile Gelir ve Yaşam Koşulları Çalışmasından elde edilen göreceli yoksulluk oranları beraber değerlendirilmektedir. Yoksulluğun azaltılmasına yönelik kamu politikaları da söz konusu verilerin birlikte ele alınması suretiyle belirlenmekte ve uygulanmaktadır.